

Blok 6

Nationaliteit en onderzoek AP

Nationaliteit wordt gebruikt om recht op toeslagen vast te stellen, daarom vastgelegd

Tot 2014 1e en 2e nat. uit BRP

Vanaf 2014 alleen 1e nat. uit BRP

Registratie is veranderd

Zomer 2019: historische gegevens niet meer zichtbaar voor medewerkers

Eind 2019: 2e nationaliteit uit: systeem Toeslagen

Bij individuele beoordeling: risicoclassificatiemodel met NL ja/nee

Bij CAF-zaken: onderdeel van query

2019: Onderzoek AP naar etnisch profileren

6. Nationaliteit →

Inhoudsopgave

A. Wet BRP

B. Toekennen

C. Nationaliteit risicoclassificatiemodel

D. Nationaliteit CAF zaken

E. Onderzoek AP

Nationaliteit/AP – Hoofdboodschap

Blok 6 – Nationaliteit/AP

- Etnisch profileren keur ik ten strengste af.
- Nationaliteit is echter wel een persoonsgegeven dat wordt geregistreerd en gebruikt door Toeslagen.
- Om in aanmerking te komen voor een toeslag geldt dat de aanvrager een geldige verblijfstitel heeft, zoals de Nederlandse nationaliteit.
- Nationaliteit wordt daarom mede gebruikt om het recht op toeslagen vast te stellen en wordt daarom in het toeslagensysteem vastgelegd. Dat geldt ook voor de verblijfstitel.
- Registratie tweede nationaliteit is veranderd:
 - Tot 2014 ontving Toeslagen uit de basisregistratie personen (BRP) zowel de eerste als de tweede nationaliteit.
 - Vanaf 2014 ontvangt Toeslagen vanuit de BRP alleen de Nederlandse nationaliteit, ook als een persoon daarnaast nog een andere nationaliteit heeft.
- Het verwijderen van historische gegevens over nationaliteit is pas halverwege 2018 begonnen. In de loop van de zomer zullen medewerkers van Toeslagen de (historische gegevens over de) tweede nationaliteit niet meer in de systemen kunnen raadplegen. De volledige verwijdering van deze gegevens in de systemen is eind dit jaar gereed.
- De AP is een onderzoek gestart, ik wacht de uitkomsten van dit onderzoek met belangstelling af.

A. Wet Basisregistratie persoonsgegevens

- De registratie van de tweede nationaliteit is in de loop der jaren veranderd. Tot 2014 ontving Toeslagen uit de basisregistratie personen (BRP) zowel de eerste als de tweede nationaliteit.
- Vanaf 2014 ontvangt Toeslagen vanuit de BRP alleen de Nederlandse nationaliteit, ook als een persoon daarnaast nog een andere nationaliteit heeft.
- Indien een persoon niet de Nederlandse nationaliteit heeft, werd en wordt de andere (eerste en eventueel tweede) nationaliteit doorgegeven. Het verwijderen van historische gegevens over nationaliteit is pas halverwege 2018 begonnen.
- In de loop van de zomer zullen medewerkers van Toeslagen de (historische gegevens over de) tweede nationaliteit niet meer in de systemen kunnen raadplegen. De volledige verwijdering van deze gegevens in de systemen is naar verwachting eind dit jaar gereed.

B. Toekennen

- Om in aanmerking te komen voor een toeslag geldt dat de aanvrager een geldige verblijfstitel heeft, zoals de Nederlandse nationaliteit. Bij een dubbele nationaliteit, waaronder de Nederlandse, wordt uitgegaan van het Nederlanderschap. Nationaliteit wordt mede gebruikt om het recht op toeslagen vast te stellen en wordt daarom in het toelagensysteem vastgelegd. Dat geldt ook voor de verblijfstitel.

C. Nationaliteit risicoclassificatiemodel (GEEN CAF)

- Toeslagen past risicoselectie toe bij het toezicht op individuele toeslaggerechtigden.
- Bij het toezicht op de huur- en kinderopvangtoeslag vindt deze risicoselectie plaats op basis van het zogeheten risicoclassificatiemodel. Dat model selecteert op basis van tientallen indicatoren, zoals de afstand tussen het woonadres van ouders en de locatie van de kinderopvang of gastouder en de hoogte van de opvanguren.
- Als het systeem een aantal indicatoren detecteert, volgt er een handmatige controle en beoordeling. De uitworp is nooit op basis van één indicator.
- De behandelend medewerker weet niet waarom het systeem een uitworp voor handmatige controle doet.
- Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap was een van de bovengenoemde indicatoren. Bij een dubbele nationaliteit, waaronder de Nederlandse, werd uitgegaan van Nederlanderschap.
- Op dit moment wordt Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap niet meer als criterium gebruikt in het risicoclassificatiemodel.
- Het risico-classificatiemodel leert van casuïstiek en wordt regelmatig geüpdatet. Dit betekent dat regelmatig indicatoren verdwijnen of worden toegevoegd.
- Bij de kinderopvang-toeslag had Nederlanderschap/niet-

Nederlandschap sinds medio 2018 geen toegevoegde voorspellende waarde meer voor het mede bepalen van de (on)juistheid bij het toekennen van toeslagen. Bij de huurtoeslag was een vergelijkbare ontwikkeling te zien, waardoor in april 2019 besloten is ook deze risico-indicator uit het model te halen.

- Bij de zorgtoeslag en het kindgebondenbudget werd en wordt het risico-classificatiemodel niet ingezet.

Voorbeelden van indicatoren die in de loop van de tijd zijn aangepast:

- 'Aantal keer dat het rekeningnummer is gewijzigd' deze indicator is verwijderd omdat de wetgeving rondom één bankrekeningnummer werd geïntroduceerd
- 'Geen ouder-kind relatie' deze indicator is aangepast omdat deze ook vaak leidde tot de selectie van burgers die pleegouder waren, deze ouders hadden meestal wel recht, daarom is in een nieuwe indicator ook rekening gehouden met het adres van de ouders en het kind en wie de kinderbijslag ontving.

D. Nationaliteit CAF-zaken

- In het queryverzoek dat ihkv CAF-zaken wordt gedaan

worden gegevens uit de systemen gecombineerd. Naast NAW-gegevens, worden ook gegevens over (eerste en tweede) nationaliteit, de startdatum van de toeslag en een eventuele immigratiedatum opgevraagd.

- Wanneer de analyse van een query aanwijzingen geeft van mogelijk georganiseerd misbruik, worden bezoeken aan gastouders en/of een gastouderbureau uitgevoerd.
- Bezoeken worden in het geval van CAF-zaken afgerond met een intern verslag van bevindingen.
- Vanaf 2014 worden de analyses van de queries vastgelegd in een intern document om een overzichtelijk beeld te geven van de situatie. Daarin is ook de nationaliteit van aanvragers opgenomen.
- Sinds 2016 wordt specifiek op basis van dit document besloten of verder onderzoek nodig is, bijvoorbeeld in de vorm van een actualiteitsbezoek. Informatie over de (tweede) nationaliteit is geen selectiecriterium geweest bij de starten van CAF-zaken, dat waren immers steeds signalen van buitenaf.
- Recent is besloten dat nationaliteit ook geen onderdeel meer is van het queryverzoek.

Q: Is informatie over nationaliteit relevant geweest/waarom kan het nu ook?

A:

Blok 6 – Nationaliteit/AP

- Nationaliteit is niet de aanleiding geweest om in eerste instantie naar de zaak bij het gastouderbureau te gaan kijken.
- Aanleiding zijn de signalen van de GGD in 2011 en 2013.
- De informatie omtrent nationaliteit (zowel 1^e als 2^e) is opgenomen in de quick scan. Niet is vastgelegd waarom en op welke wijze dit relevant is geweest voor het CAF-team en voor Toeslagen, om de casuïstiek te beoordelen.

Q: Waarom is een homogene groep mogelijk relevant?

A:

- Medewerkers in het CAF-team (afkomstig van Toeslagen en Belastingen) zijn naar aanleiding van de opdracht om fraude op te sporen op zoek gegaan naar indicatoren die erop wijzen dat mogelijk sprake is van misbruik.
- Medewerkers menen dat een **homogene groep** een aanwijzing kan zijn voor fraude. Dit is echter niet te reconstrueren aan de hand van objectief bewijs. Het idee is mede ingegeven door de Bulgarenfraude, waar het probleem zich duidelijk concentreerde bij bewoners van een nationaliteit in één flat in één stad. Dit wordt in algemene zin genoemd, het is niet duidelijk of dit een rol heeft gespeeld bij CAF-11.

Q: Wat is de nationaliteit van de ouders in de CAF 11 zaak?

A:

- Op enkele ouders na hebben de ouders allemaal de Nederlandse nationaliteit. Soms als eerste, soms als tweede. Daarbij lopen de nationaliteiten anders dan de Nederlandse uiteen.
- Circa 60 ouders met alleen de Nederlandse nationaliteit.
- Circa 170 ouders met zowel de Nederlandse als de Turkse nationaliteit.

E. Onderzoek Autoriteit Persoonsgegevens nationaliteit

- De AP onderzoekt of de Belastingdienst (bijzondere) persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst blijkt mogelijk onrechtmatig verwerkt (vanaf 6 januari 2014 tot heden);
- Meer specifiek richt het onderzoek van de AP zich op het verwerken van gegevens omtrent tweede nationaliteit in het systeem van Toeslagen en/of in het kader van de controle op de kinderopvangtoeslag.
- De AP onderzoekt dus niet het verwerken van bijzondere persoonsgegevens in de werkwijze van het CAF.
- Op 18 juli 2017: (desgevraagd) aan de AP gemeld dat Toeslagen de tweede nationaliteit niet meer opneemt. Later gebleken dat gegevens van toeslaggerechtigden waarvan vóór 2014 de dubbele nationaliteit geregistreerd werd, nog wel in de systemen van Toeslagen te raadplegen zijn.
- Op 25 april jl. heeft de AP in het kader van het onderzoek Belastingdienst/Toeslagen bezocht. Daarbij zijn interviews gehouden met verschillende medewerkers en is informatie opgevraagd.
- Ik heb geen indicatie van de doorlooptijd van dit onderzoek, maar wacht de uitkomst met belangstelling af en verleen uiteraard medewerking.

Blok 6 – Nationaliteit/AP

p.s. In het kader van de Algemene verordening gegevensbescherming is de minister van Financiën de verwerkingsverantwoordelijke.

p.p.s. Op 27 mei 2019 is de AP (informeel telefonisch) geïnformeerd over het instellen van een adviescommissie. Daarbij is aangegeven dat er mogelijk een overlap is met het lopende onderzoek van de AP.